

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

rapport

ARKEOLOGISK SERIE 1980:1

Båtgrav fra vikingtid.
Fagertun av Hesstun,
Vevelstad, Nordland.

Birgitta Wik.

Universitetet i Trondheim

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET.
RAPPORT ARKEOLOGISK SERIE 1980:1

BIRGITTA WIK:

BÅTGRAV FRA VIKINGTID. FAGERTUN AV HESSTUN,
VEVELSTAD, NORDLAND.

K.Norske Vidensk.Selsk.Mus.Rapp. A 1980:1.
Wik, Birgitta: Båtgrav fra vikingtid. Fagertun av Hesstun,
Vevelstad, Nordland.
N-7000 Trondheim november 1980. 500 ekspl. ISBN 82-7126-232-7
ISSN 0332-8546

A B S T R A C T

Wik, Birgitta: Boat grave from the Viking Period. Fagertun av Hesstun, Vevelstad, Nordland. *K.Norske Vidensk. Selsk.Mus. Rapp. A 1980:1.*

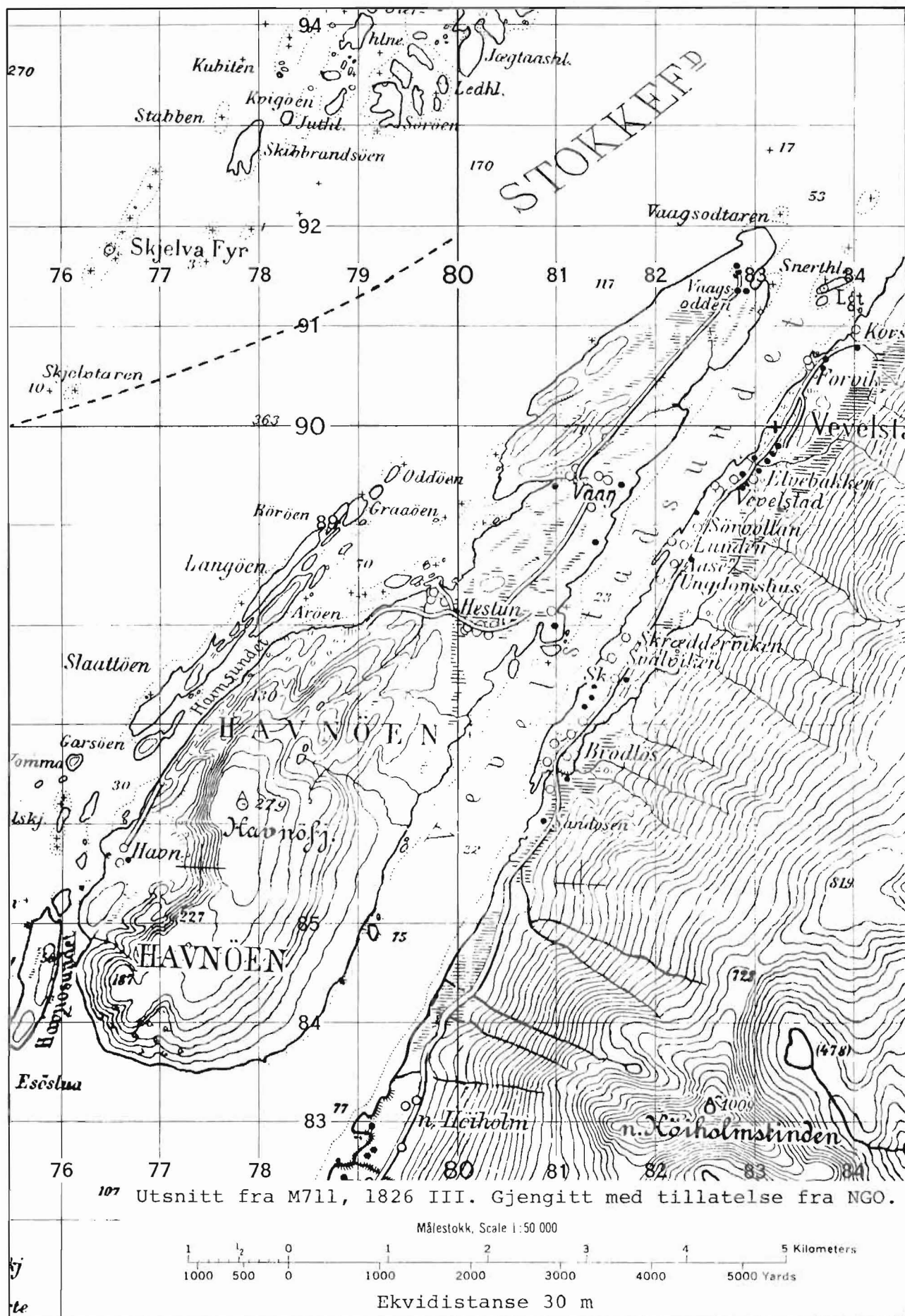
In 1975 skeletal remains were found at Fagertun in a destroyed barrow. During excavation in 1976 a boat grave was found in the same place. The boat appeared as dark lines in the sand, along the lines were rivets. A man was buried in the boat with his axe, spear and knife. The finds date the grave to the late Viking Period.

In the destroyed barrow were also parts of skeletons from at least one woman and a child. The last part of the barrow was excavated in 1977.

Birgitta Wik, University of Trondheim, DKNVS Museum, Archaeological Department, N-7000 Trondheim.

I N N H O L D

ABSTRACT	s. 2
KART	s. 4
BAKGRUNN	s. 5
DELTAKERE OG TIDSROM	s. 5
REFERANSER	s. 5
TOPOGRAFISK BESKRIVELSE	s. 5
TIDLIGERE FUNN PÅ STEDET	s. 6
TEKNISKE OPPLYSNINGER	s. 6
ARBEIDSOPPLEGGET	s. 7
OBSERVASJONER VED UTGRAVINGA I 1976. FUNN	
1. Fyllmassen SV for jordkjelleren	s. 8
2. Båten	s. 8
3. Fyllmassen NV for jordkjelleren	s. 11
KOMMENTAR TIL OSTEOLOGISK UNDERSØKELSE AV BEINA FRA GRAVNINGENE I 1975 OG 1976	s. 12
ETTERUNDERSØKELSEN I 1977	s. 12
SAMMENDRAG OG VURDERING	s. 13
FUNNFORTEGNELSE	s. 15
LITTERATUR	s. 17
FIGURER	s. 18

BÅTGRAV FRA VIKINGTID.

FAGERTUN AV HESSTUN, VEVELSTAD, NORDLAND.

BAKGRUNN.

I juni 1975 foretok Kristian Pettersen en undersøkelse på Fagertun av Hesstun 2/10, og fant da diverse skjelettdeler (T 19574). Blant disse var et lårbein av menneske (se innb. v.K.Pettersen av 15.10.1975). Skjelettdelene ble funnet i en delvis sammenrast jordkjeller i grunneierens hage. Pettersen undersøkte et begrenset område SV for jordkjelleren, en ca. 2 m² stor sjakt. De første beina kom fram ved hagearbeid, da grunneieren planerte et område helt inntil jordkjelleren. Da ble museet varslet. Grunneieren ønsket å fjerne jordkjelleren, da den lå skjemmende til. Derfor foretok vi en videre utgravning av stedet i 1976 og 1977.

DELTAGERE OG TIDSROM.

Utgravinga ble i hovedsak utført i 1976. Foruten undertegnede deltok Knut Wik, Trondheim, i undersøkelsen som startet den 24.5. og ble avsluttet den 29.5. Ei ettergraving ble utført den 13.5.1977 av undertegnede samt Jon-Steinar Rønning, Trondheim. I 1977 hadde vi dessuten traktorhjelp.

REFERANSER.

Kartreferanser: M 711, 1826 III.

Planskisse, funnplan, profilskisser: arkivnummer 648a, b.

Fotomateriale: Leicamappe 1051-1053 (svart/hvit).

Kassett 23, bilde 93 - 129 (dias, farge).

TOPOGRAFISK BESKRIVELSE.

Jordkjelleren lå i grunneierens hage på NV-siden av Hamnøya, N og NV om funnstedet gikk terrenget, som var beitemark, i en

svak skråning ned mot fjæra. Avstanden mellom jordkjelleren og fjæra var ca. 100 m.

Jordkjelleren, som var ca. 2,75 x 3 m, hadde rektangulær grunnflate (se fig. 1, 2, 10). Inngangen var i NØ. Veggen var oppbygd av store steinblokker i tørrmur. Taket var innrast. Fyllmassen på utsiden av veggene besto av skjellsand og matjord. Hele jordkjelleren var dekket av torv. V- og SV-delen av kjelleren var utplanert til hage av grunneieren.

SV for kjelleren lå den nå igjenfylte sjakta fra 1975 i omtrent NNV-SSØ-lig retning (se fig.10). Siden 1975 var en del av gras-torva ovenpå jordkjelleren nedrast over sjakta (se fig.1).

TIDLIGERE FUNN PÅ STEDET.

Foruten de skjelettdeler som ble funnet i 1975, er det til Museet fra samme sted tidligere innkommet et økseblad av jern samt et lårbein. (Ab.1868, s.183: "Paa nordvestsiden af Havnøen ved pladsen Pundtuven under Hestun er der 3 runde hauger, omtr. 3 al. høye og 40 skridt i omkreds, med veit omkring, hvoraf i den mellemste for nogen tid siden ved gravning for indrettelsen af en jordkjeller fantes et laarben af et menneske og en for-rustet øxehammer,..."). I 1941 kom det inn en kraniekalott og noen andre skjelettdeler av menneske fra samme sted. (Tilvekst 1941: "T 16064. Funnet på Hestun ...under reparasjoner av en kjeller som i sin tid var blitt gravet inn i en rund, ca. 1 m høy haug. Antagelig dreier det seg om den ene av de haugene som er omtalt i Ab.1868, s.183, og hvor man noen tid før 1868 under innredning av en kjeller fant et nu tapt økseblad og et lårbein av menneske ...").

TEKNISKE OPPLYSNINGER.

Et frittstående koordinatsystem ble brukt ved undersøkelsen. For å beregne nivellement har vi utgått fra et punkt i berg ca. 20 m SØ for jordkjelleren. Dette punkt ble kalt ± 0 m. En planskisse over det undersøkte området ble tegnet i skala

1:50 (fig.10). En funnplan ble tegnet i skala 1:10 (fig.11). 3 tverrsnitt av båten er konstruert i skala 1:10 etter undersøkelsen, og da ut ifra kjente mål i båten (fig.12).

ARBEIDSOPPLEGG.

Utgangspunktet for undersøkelsen i 1976 var at vi først og fremst skulle forsøke å finne den antatte graven, som de tidligere funne skjelettdelene kom fra. En kunne også regne med at en del bein og/eller gjenstander ble spredd utenfor selve graven ved bygginga av jordkjelleren.

Det naturlige var da å vente at man ved undersøkelsen i 1975 var kommet i nærheten av selve graven gjennom funnet av skjelettdelene. Derfor startet vi med å grave området mellom sjakta fra 1975 og den SV-lige kjellermuren. Først torvet vi imidlertid av jordmassene rundt selve kjellermuren samt fjernet nedraste masser. Området besto da av en voll av matjord og skjellsand, som støttet kjellermuren. Vi grov den vollen ut ifra og inn mot kjelleren, så vi stadig kunne se oppbygginga av vollen. Deretter flategrov vi området så langt inntil steinmuren vi kunne komme uten at den raste.

Samtidig undersøkte vi kjellerens bunn på den andre siden av den SV-lige kjellermuren.

Da resultatet hittil var negativt foruten noen spredte bein, startet vi undersøkelsen av det planerte området N for sjakta fra 1975 (se fig.10). Vi flategrov først området. Snart fant vi jernnagler, som viste seg å ligge med et visst mellomrom i mørke striper i den ellers lyse skjellsanden. Stripene, som løp i VSV-ØNØ-lig retning, tegna formen av en båt. Det var umulig å gjøre snitt i båten eller å tømme den, da den løse skjellsanden ville rase sammen. Derfor flategrov vi båten. Av nivellement tatt ved undersøkelsen kunne likevel profilen konstrueres etterpå.

Det var bare båtens V-del som ble funnet, da båten i Ø var kutta av kjellermuren. En liten del av båten lå under jordmassene som støttet den NV-lige kjellermuren. Ved utgravninga

fjernet vi disse så at vi kunne flategrave båten i hele dens bevarte lengde.

I 1976 fikk vi ikke tid til å kontrollere området NØ for jordkjelleren. Dette ble imidlertid gjort i 1977 for å undersøke om båten fortsatte der.

OBSERVASJONER VED UTGRAVINGA I 1976. FUNN.

1. Fyllmassen SV for jordkjelleren.

Etter avtorving av jordkjelleren, da 2 beinbiter (dyrebein, F2 og 3), ble funnet direkte under torva, undersøktes fyllmassen mellom sjakta fra 1975 og kjellerens SV-lige steinvegg. De øvre delene av denne besto av flere lag matjord og skjellsand oppå hverandre. I disse lag ble en del bein (dyrebein?) funnet (F1, 4-6, 108), samt en fragmentarisk jernnagle (F7). Laga viste seg å være kastet over en haug av skjellsand. I dens NV-del var den ødelagt av nedgravinger (se fig.3).

Haugen var minst 0,85 m høy. En kan da anta at dette er den opprinnelige gravhaugen omtalt i Ab. 1868 og Tilvekst 1941 (se ovenfor). Haugens gamle grasdekke avtegnet seg klart i SØ-delen i form av matjord. Sammenlagt bevart lengde av haugen i NV-SØ-lig retning, er ca. 4,45 m iberegnet den del som er ødelagt av nedgravningene. Nedgravningene må ha skjedd da man bygde jordkjelleren. Mørkere sjikt kunne utskilles i skjellsandhaugen, særlig i den nedre delen. På fig.3 synes i skjellsanden ei mørkere stripe i nedre delen av haugen. Ei svakere stripe under denne kan også ses. Stripene kunne imidlertid ikke følges i sammenhengende lag.

2. Båten.

Båtresterne ble funnet ca. 1 m N for sjakta fra 1975. Den bevarte delen av båten var ca. 3,5 m lang og lå i omtrent VSV-ØNØ-lig retning (se fig.5, 6, 11). Den NV-lige kjellermuren kutter båten i ØNØ. Jordkjellerens bunn lå altfor dypt til at det ville være noen rester av båten igjen innenfor kjellermuren. Fyllmassen utenfor kjellermuren lå over båten i ØNØ. Større

deler av båten lå imidlertid kun noen cm under den planerte overflata. I skjellsanden ble rester av båten funnet, inntil ca. 0,4 m dypt nede, regnet fra de øverste spor av båten. Restene av båten syntes i form av ca. 0,02 m brede mørke striper i den ellers lyse skjellsanden (se fig.11). I V løp disse stripene sammen, så at båtens V-spiss avtegnet seg. Stripene, som utgjør restene av skjøtene mellom borda, er markert som skjøt I-VIII på funnplan (se fig.11).

I stripene ble jernnagler funnet. På naglene fantes nesten alltid trerester. I de øvre skjøtene lå naglene med lengre mellomrom enn i de lenger nede. Ødeleggelser ved planeringa av hagen kan være grunn til dette. I skjøtene lengst nede i båten, skjøt V og VI, lå jernnaglene mest på ca. 1-2 dm's avstand (se fig.11). Sammenlagt ble 92 nagler (F7, 9-15, 17-93, 96, 98-105, 107) funnet. Av disse var ca. 48 hele. Naglene hadde gjennomgående rundet hode og firkantet klinkplate. Avstanden mellom hode og klinkplate varierte mellom 1,2 og 3,5 cm. På de fleste var avstanden ca. 2 cm. En kan da gå ut ifra at bordas tykkelse i gjennomsnitt har vært ca. 1 cm, da en jernnagle skjøter sammen to bord. En kunne også gå ut ifra at avstanden mellom to skjøter utgjør bordets nettobredde, da naglene sitter et stykke innpå bordet. Stripene etter skjøtene løper likevel noe uregelmessig. Årsaken til det er vel at båten har råtna sammen.

I profil A-B ca. 1 m fra båtens V-spiss (se fig.11 og 12) er avstanden mellom skjøtene ca. 1,2 - 1,7 dm. En tendens er at skjøtene ligger tettere ned mot bunnen. I profil E-F, ca. 1,8 m fra båtens V-spiss (se fig. 11 og 12), er avstanden mellom skjøtene ca. 1,4 - 2,8 dm. Skjøt IV og V (se fig.11) kan være samme skjøt, da stripen går ubrutt i sanden og kun gjør en stor sving.

Mellom bord I og VIII løper en ca. 0,1 m bred mørkfarga stripe (stipla på funnplan, fig.11). Den er ca. 0,3 cm tykk, og kan være rester av en tofte (se også profil C-D, fig.11).

Skjøtene i bunnen, nr. V og VI (se fig.7), slutter i en spiss i V-enden liksom de øvrige skjøtene (se fig.11). Lengst inn

i spissen dannet av skjøt V og VI, ble det mellom skjøtene og 4-6 cm under nivå for disse, funnet 3 jernnagler (F 101-103). Disse markerer kanskje skjøtene for en eventuell stavn? Avstanden mellom skjøt V og VI når opp til ca. 0,35 m i Ø.

V for spissen dannet av skjøt V og VI, var det i bunnen et ca. 0,7 x 0,15 m stort mørkfarga område, orientert i båtenes retning, dvs. omtrent i VSV-ØNØ (fig.7 og fig.11). Det mørkfarga laget var ca. 0,02 m tykt. Ingen jernnagler ble funnet i området. Ca. 0,12-0,25 m ovenfor dette området, men under skjøt III og VII (se fig.11), var det ca. 8 jernnagler. Disse ble funnet i mørkfarga skjellsand, men noen striper kunne ikke følges i sanden.

Båtenes treverk var kun bevart som rester på naglene, foruten innen et område ved skjøt II og III, der noe mer tre var bevart (se fig.11). Det er spor av 4 skjøter eller 4 bordganger på båtenes N-side. Skjøt IV er da ikke medregnet. På S-siden er det kun 3 skjøter eller 3 bordganger. Den øverste skjøten kan her ha blitt borte ved planering av hagen. 2 jernnagler (F19 og F10) kan ha hørt til denne skjøten.

Da restene av båten er så fragmentariske, er det vanskelig å anslå båtenes opprinnelige lengde. Skjøt III har en innsvingende tendens i Ø, ca. 3,35 m fra båtenes ytterste V-spiss. Båten kan her ha nådd sin maksimale bredde. Den opprinnelige lengden kan da ha vært ca. 6,7 m. Skjøt I og II har dessuten en tendens til å svinge inn allerede etter 1,95 resp. 1,85 fra båtenes V-spiss. Hvis dette hadde vært midten av båten, kan ikke båten ha vært lenger enn ca. 3,9 m. Dette stemmer dårlig med skjøt V og VI, da avstanden mellom dem øker mot Ø i hele deres bevarte lengde (se fig.11). I Ø-delen av den bevarte delen av båten, kom restene av et skjelett av menneske fram (F106), samt noen gjenstander (se fig.7, 8, 11). Hvis antakelsen om at båtenes opprinnelige lengde er ca. 6,7 m er rett, lå skjelettet omtrent i sentrum av båten (se fig.11).

Skjelettet lå sammenkrøket med hodet mot Ø. Kraniet ble ikke funnet, men det er sannsynlig det som tidligere er kommet inn til Museet med museumsnr. T 16064 (se ovenfor). Armene er rettet mot NØ. Omkring og under skjelettet var skjellsanden mørkfarga (se fig.11). Ved armbeina

låg 2 små beinbiter (?). (F109). I den ene biten satt en jernnagel.

I S-delen av det mørke området rundt skjelettet ble et økseblad (F94) funnet (se fig.9,11 og 13). Eggen var retta mot S. Øksebladet er av Petersens type I, muligens type K, dvs. sein vikintid. På den siden av bladet som lå ned er det tekstilrester. I dette området ble også en jernkniv med rester av treskaft (F97) (se fig.9), samt et brukket jernredskap(?) med rester av treskaft (F95) funnet.

En spydspiss av jern (F8) ble funnet i skjellsand i båtens S-del (se fig. 11 og 13). Den lå delvis under jordkjelleren. Spydspissen er av Petersens type K, dvs. sein vikingtid.

Et jernbeslag med trerester (F57) ble funnet i båtens V-del i spissen av skjøt III og VII.

Jernnaglene (beskrevet tidligere) er for det meste funnet i de mørkfarga stripene i skjellsanden som utgjør spor etter skjøtene mellom borda. Noen nagler (F 89-93, 96, 98-100, 104-105) lå i mørkfarga skjellsand i området for selve gravnedleggelsen.

3. Fyllmassen NV for jordkjelleren.

Da fyllmassen over båtens Ø-del inntil den NV-lige kjellermuren ble fjernet, viste det seg at den underste delen besto av en skjellsandhaug. Over denne var det kastet flere lag av jord og skjellsand. I disse laga ble en del dyrebein funnet (se F 108). Denne skjellsandhaugen må være restene av samme haug som den som ble funnet under fyllmassen SV for jordkjelleren. Haugen er imidlertid her mer ødelagt. Som høyest er den ca. 0,3 m og den sammenlagte lengden er 3,9 m i NØ-SV-lig retning (se fig.4).

KOMMENTAR TIL OSTEOLOGISK UNDERSØKELSE AV BEINA FRA GRAVNINGENE I 1975 OG 1976 PÅ HESSTUN. T 19574 OG 19672.

Resultatet av undersøkelsen av beina både fra gravinga i 1975 og 1976 ble meddelt Museet i brev av 14.desember 1976 fra prof. Johan Torgersen, Anatomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

Ut fra resultatet av undersøkelsen kom det fram at det individ som var gravlagt i båten, var en mann (T 19672 h). Lårbeinet, som ble funnet i omrøtet lag utenfor båten ved gravinga 1975, er fra ei kvinne. Dessuten var det blant de beina som ble funnet i 1975 hvirvler og ribbein fra barn. (Innb. v/K.Pettersen 15.10.75: Skjelettdeler område 2) og en underkjeve fra ei kvinne over 60 år. (Innb. v/K.Pettersen 15.10.75: Skjelettdeler område 3).

I den undersøkte haugen på Fagertun av Hesstun må det da minst ha vært begravd en mann, ei kvinne over 60 år og et barn.

ETTERUNDERSØKELSEN I 1977.

Gravinga i 1976 kunne p.g.a. tidsnød ikke helt avsluttes. Rester av den raserte haugen sto igjen. Det som var viktig ved ei ettergraving var å undersøke om båten virkelig fortsatte på den andre siden av jordkjelleren, samt undersøke om det fantes rester av ytterligere noen begravelse i haugen, da det i 1975 ble funnet bein fra minst ei kvinne og et barn foruten mannen som var gravlagt i båten. Jordkjelleren skulle til sist slettes og all stein fjernes, da det skulle planeres hage her.

Vi fant ingen spor etter båten på den andre siden av jordkjelleren. Det er da ikke sannsynlig at båten har vært så lang som ca. 6,7 m som antatt i 1976. Den kan som lengst ha vært 5,5 m.

Vi fant ingen spor etter ytterligere noen begravelse i haugen.

Ca. 0,5 m utenfor jordkjellerens SØ-del fant vi ei grense for skjellsandlaget i bunnen, markert av ei kraftig, mørk jordstripe. Denne stripa markerer trolig haugens yttergrense i SØ. Haugen må da minst ha vært ca. 7,5 m i diam., da avstanden mellom jordstripa og den del av båten som lå lengst fra denne var ca. 7,5 m.

I massene, som var omrotet ved bygginga av jordkjelleren, framkom 1 jernnagle med trerester (T 19672 j), 1 fragmentarisk jernnagle (T 19672 k) samt ubrente bein (T 19672 l). Beina syntes for en stor del å være menneskebein, bl.a. ryggvirvler og ledd.

Ved planering av hage i området fant grunneieren enda noen ubrente bein, sannsynligvis dyrebein. (T 19672 m).

SAMMENDRAG OG VURDERING.

Det undersøkte anlegget er en båtgrav. Over båten er det kasta opp en haug med skjellsand. Båten er nedskåret i undergrunnen. Ved innrettinga av en jordkjeller i haugen på 1800-tallet, ble båten og haugen skadet. Senere er den største delen av haugen utplanert ved hagearbeid. Tidligere er det kommet fram skjelettresten, samt et nå tapt økseblad i haugen.

Restene i haugen kan spores i jordkjellerens NV- og SV-del. I SØ syntes i bunnen grensa for haugen i form av ei jordstripe. Hvis haugen har vært rund, må den minst ha vært 7,5 m i diameter. Den bevarte delen av haugen er som høyest ca. 0,85 m. (Jfr. tidligere opplysninger).

Det er mulig at de mørkere stripene i den nedre delen av skjellsandhaugen (se fig.3) har noe med ytterligere ei gravlegging å gjøre. De kan også være rester av det gamle marknivået. Den mørke stripa i toppen av skjellsandhaugen som synes å utgjøre haugens gamle torvdekke, går lenger ned enn stripene i bunnen av haugen. I Ab.1868 s.183 (se ovenfor) er det imidlertid nevnt at det skulle være fotgrøft rundt haugene på Pundtuva. Det står såleis åpent hvorvidt stripene i nedre delen av skjellsandhaugen er rester av ei grav eller rester av det gamle marknivået.

Båtens bevarte lengde er ca. 3,5 m. Ved gravinga i 1976 ble det antatt at båtens opprinnelige lengde var ca. 6,7 m. Ved ettergraving i 1977 viste det seg at båten må ha vært kortere, da den ikke fortsatte på den andre siden av jordkjelleren. Båten kan da som lengst ha vært 5,5 m. Den er orientert i VSV-ØNØ.

Båten er klinkbygd. Borda synes mest å ha vært ca. 1 cm tykke. Spor av skjøtene mellom borda er bevart som mørke striper i den ellers lyse skjellsanden. I disse stripene lå de fleste naglene, som var ca. 92 i antall.

Midt i båten er et menneske begravd. Kun rester av skjelettet ble påtruffet. Skjelettet er sammenkrøkt, og hodet synes å ha vært i Ø. En spydspiss, et økseblad, en jernkniv med rester av treskaft samt et brukket jernredskap (?) med rester av treskaft var nedlagt sammen med skjelettet. Spydspissen og øksebladet daterer graven til sein vikingtid.

Av funna framgår at det er en mann som er begravd her sammen med noen redskaper, våpen og det ikke minst viktige i et kyst-distrikt, båten. Det er ikke noe stort vikingeskip, men en alminnelig liten bruksbåt mannen har fått med seg i graven. Båten må i hvert fall ha vært smekker med sine tynne bord.

Av den osteologiske undersøkelsen av beina funnet i 1975 og 1976, framgikk det at minst ei kvinne og et barn må være gravlagt i haugen foruten mannen i båten. Om også disse var gravlagt i båten (i dens ødelagte del), eller om de var gravlagt på annet sted i haugen, ga undersøkelsen ikke noe svar på.

FUNNFORTEGNELSE.

T 19672: Funn i båtgrav fra sein vikingetid, Fagertun av Hesstun 2/10. Vevelstad s., Tjøtta p., Vevelstad k. Nordland.

- a) Spydspiss av jern. De norske vikingsverd, type K, fig.22. Ca. 34 cm langt. Bladets største bredde ca. 3,2 cm. Forrustet. Rester av treskaftet er bevart i falen. (F8).
- b) Økseblad av jern. De norske vikingsverd, type I, muligens type K. Bredde over eggen ca. 9 cm. Hele øksebladet er ca. 16 cm langt. Forrustet. På den siden av bladet som lå ned fantes tekstilrester over en stor del av bladet. Resten av treskaftet er bevart i skafthullet. (F94).
- c) Jernkniv med rester av treskaft. Ca. 12,5 cm langt. Knivbladet er brukket, og kun 2,5 cm er bevart. Bladets bredde er ca. 1,5 cm. Forrustet. (F97).
- d) Jernredskap (?) med rester av treskaft. Ca. 6,2 cm langt. Skaftet har omtrent rundt tverrsnitt, ca. 0,8 - 1,7 cm i diameter. Redskapet (?) er avbrukket, og kun ca. 1,1 cm er bevart utenom skaftet. Forrustet. (F95).
- e) Jernbeslag med trerester. Beslaget som er bøyet rundt tre, er ca. 4,5 cm og ca. 2,5 - 3,5 cm bredt. En jernnagle holder sammen endestykkene. Ca. 1,5 cm mellom naglens hode og klinkplate. Forrustet. (F57).
- f) Jernnagler med trerester. Ca. 92 nagler hvorav ca. 48 hele. Naglene hadde gjennomgående rundt hode og firkantet klinkplate. Avstanden mellom hode og klinkplate varierte mellom 1,2 og 3,5 cm. På størsteparten var avstanden ca. 2 cm. (F7, 9-15, 17-93, 96, 98-105, 107).
- g) 2 beinbiter. Ca. 10 mm bred, ca. 2 mm tykk, og ca. 12 resp. 22 mm lang. I den ene satt en jernnagle. (F109).
- h) Skjelettresten av menneske. (F106).
- i) Dyrebein. (F1-6, 108).
- j) Jernnagle med trerester. Klinkplaten er rombisk formet, hodet noe avrundet. Avstand mellom hode og klinkplate er ca. 3 cm.

- k) Jernnagle, fragmentarisk. Noe avrundet klinkplate.
- l) Ubrente bein, ca. 50 stk. Mesteparten synes å være menneskebein, deriblant rygghvirvler og ledd.
- m) Ubrente bein. 13 stk. Dyrebein?

LITTERATUR.

- Nicolaysen, N. 1869. Tillæg til "Norske Fornlevninger" m.m.
Foreningen til norske fortidsmindesmerkers
bevaring. Aarsberetning for 1868. Kristiania.
- Petersen, J. 1919. De norske vikingesverd. Videnskapsselskapets
Skrifter II. Historisk-filosofisk Klasse 1919,
No. 1. Kristiania.
- Petersen, Th. 1942. DKNVS, Museet Oldsaksamlingens tilvekst
1941, Trondhjem.
- Pettersen, K. 1975. Utgravning av skjelettgrav. Innb. DKNVS,
Museet, topografisk arkiv.
- Torgersen, J. 1976. Brev til DKNVS, Museet, arkeologisk avdeling.
- Wik, B. 1976. Utgraving av båtgrav fra vikingtiden i skadet
haug. Innb. DKNVS, Museet, topografisk arkiv.
- Wik, B. 1978. Ettergraving av båtgrav fra vikingtid i skadet
haug. Innb. DKNVS, Museet, topografisk arkiv.

Fig. 1. Jordkjellerens V-del før undersøkelsen. Fra NV.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 2. Jordkjelleren med det innraste taket før undersøkelsen. Fra NØ.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 3. Rester av den opprinnelige gravhaugen av skjellsand.
Ovenpå ligger fyllmassen i jordkjellerens SV-vegg. Fra SV.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 4. NV- og SV-veggen i jordkjelleren under utgraving, samt en stor del av området som ble undersøkt. Meget svake, mørke striper i sanden synes etter skjøt I og VIII. Fra V.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 5. Båten, øvre lag. Kun svake mørke striper i sanden etter skjøt I og VIII er synlige, samt en tverrstripe (tofte?).
Fra V.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 6. Båten under utgraving. Mørke striper i sanden etter skjøt III og VII er synlige. Fra V.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 7. Bunnlaget av båten. Skjelettrestene (F106) og øksebladet (F94) in situ. Mørke striper i sanden etter skjøt V og VI er synlige, samt et ca. 0,15 x 0,7 m stort mørkfarga område V for skjøtenes spiss.
Foto: B.Wik 1976.

Fig. 8. Detalj av skjelettrestene (F106). Fra SSV.
Foto: B.Wik 1976.

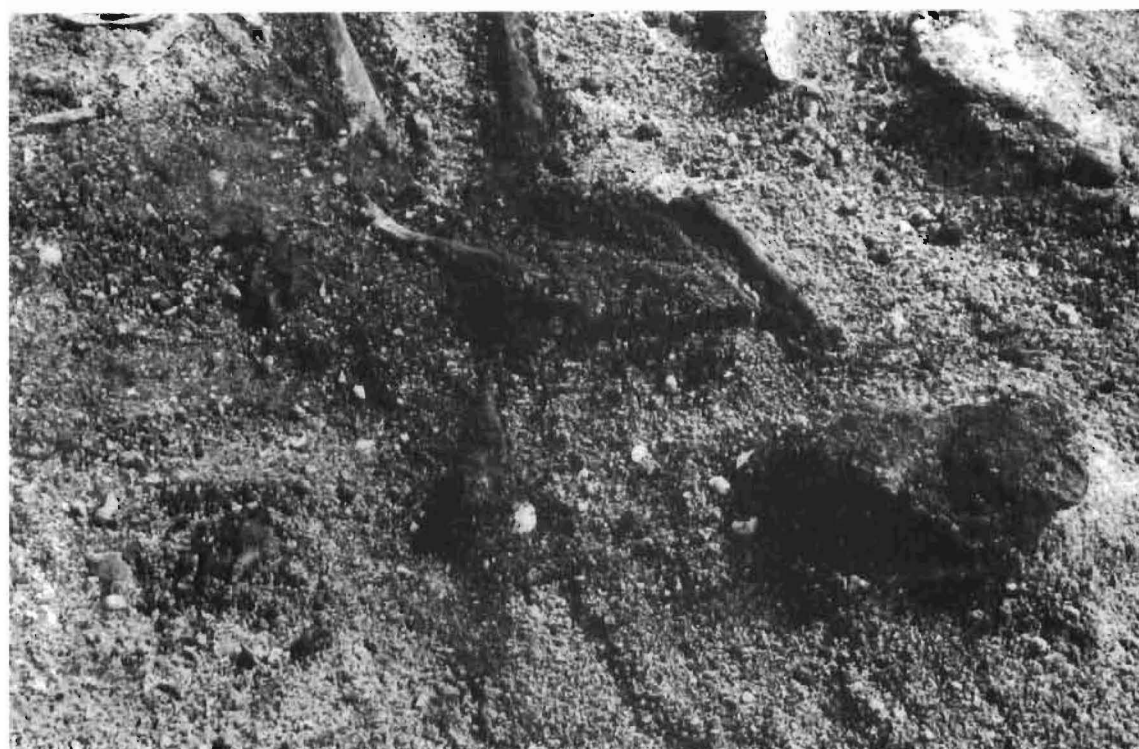
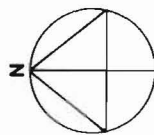

Fig. 9. Kniven (F97) og øksebladet (F94) in situ. Fra SV.
Foto: B.Wik 1976.

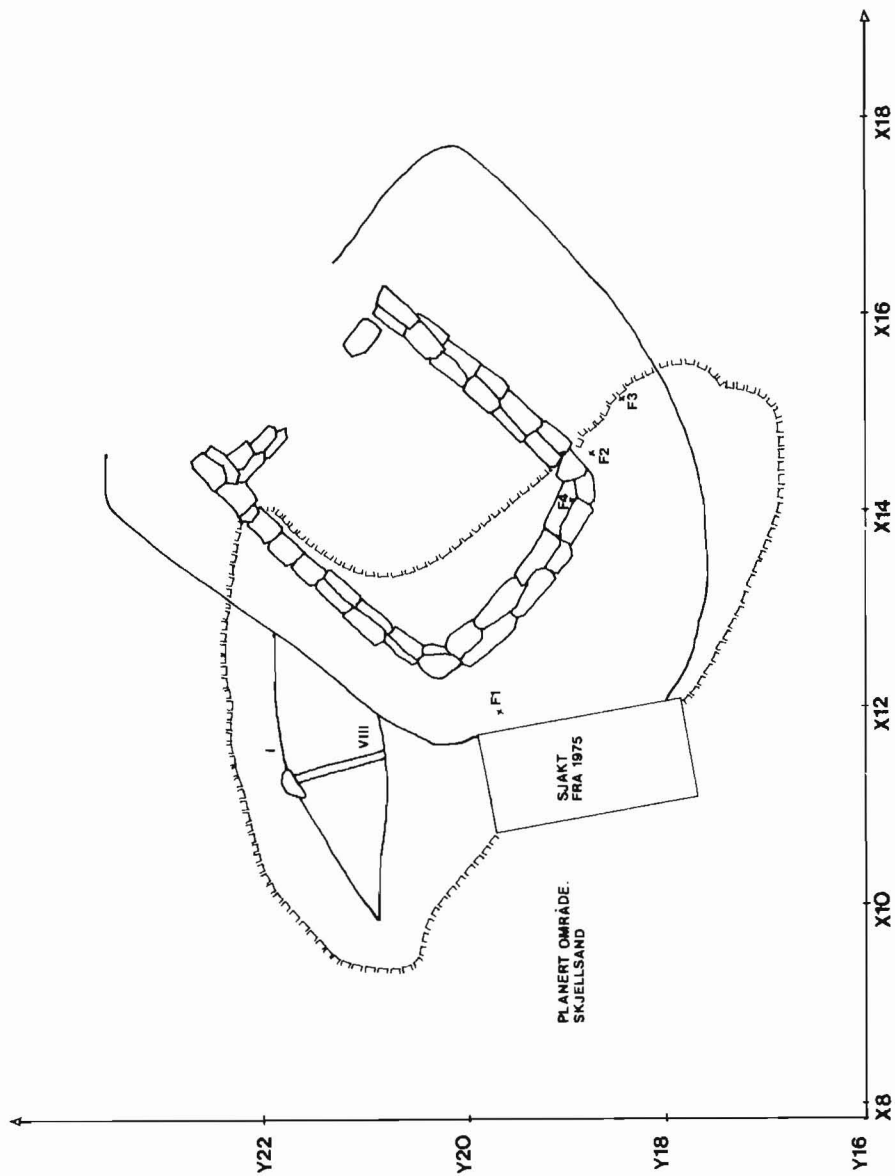
FAGERTUN AV HESSTUN . Gnr.2 Bnr.10,
 Vevelstad k. Nordland f.

Båtgrav i skadet haug.
 Fig.10, Planskisse

Tegnet av Birgitta Wik, 1976
 Tracet av Dag Kittang, 1978

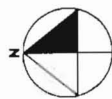
----- Grense for undersøkt område

FAGERTUN AV HESSTUN, Gnr. 2 Bnr. 10
 Vevelstad k. Nordland f.

Båtgrav i skadet haug.

Målestokk 1:10

Tegnet av Birgitta Wik, 1976
 Tracet av Dag Kittang, 1977

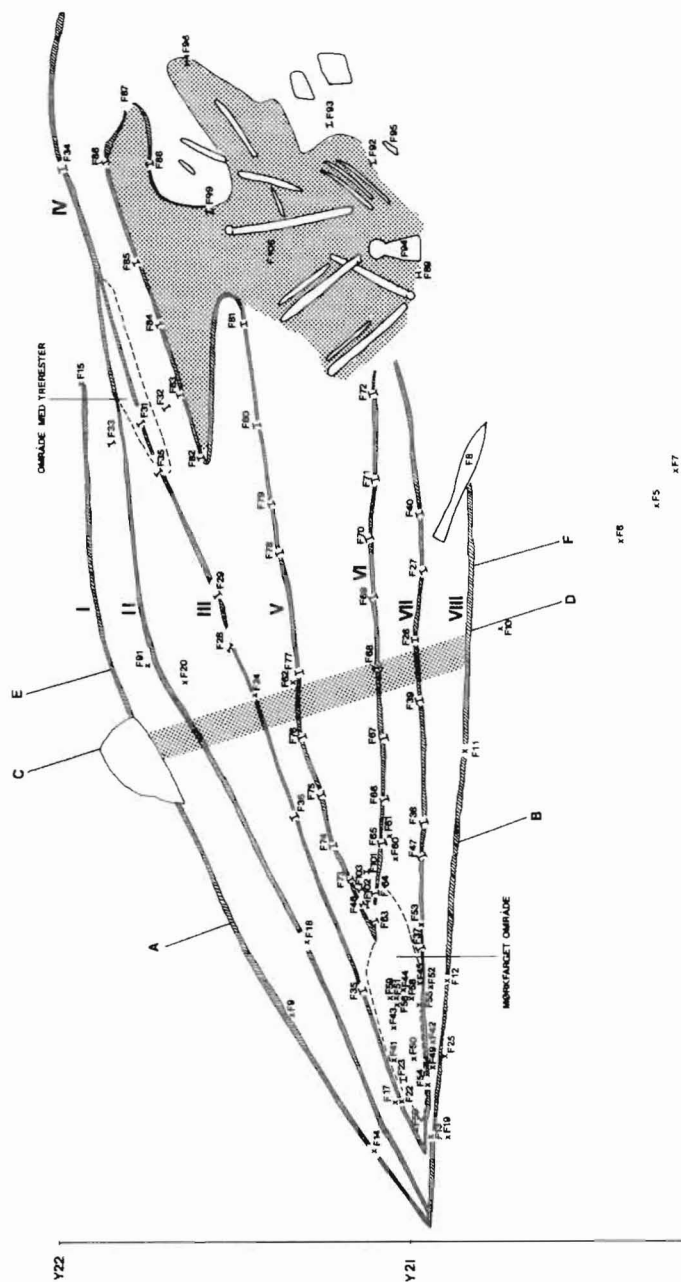

Fig. 11 Funnplan

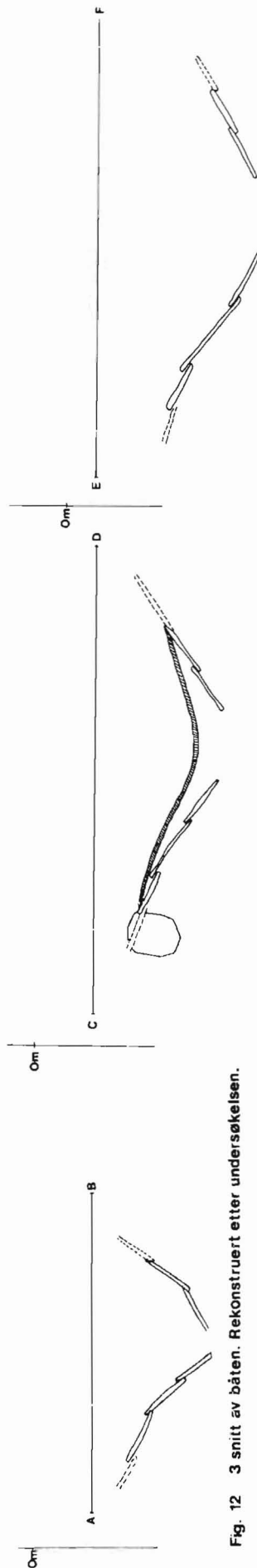

Fig. 12 3 snitt av båten. Rekonstruert etter undersøkelsen.

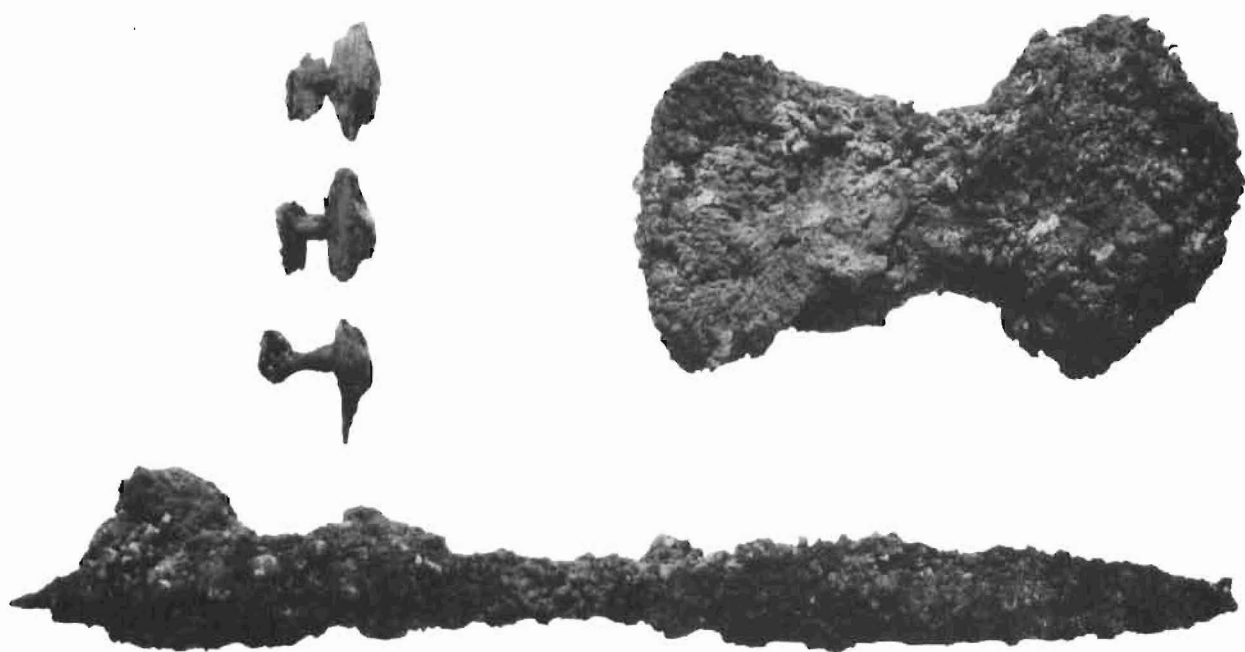

Fig. 13. Øksebladet med tekstilrester (F94), spydspissen (F8) og tre av jernnaglene fra båten før preparering.
Foto: P.Fredriksen 1977.

R A P P O R T
ARKEOLOGISK SERIE

1973

1. Løken, Trond: Utgravning av gravrøyser på Gullvik, Rømmen, Bjugn, Sør-Trøndelag.
2. Alterskjær, Kurt: Øvre Orkla 1973. Kvikne, Tynset, Hedmark. Arkeologisk forprosjekt.
3. Alterskjær, Kurt: Åbjøra 1973. Bindal, Nordland. Arkeologisk forprosjekt.
4. Alterskjær, Kurt: Øvre Glomma 1973. Røros, Sør-Trøndelag. Arkeologisk forprosjekt.
5. Jonsson, Birgitta: Utgravning av gravrøys på Ytre Midsund, Møre og Romsdal.
6. Jonsson, Birgitta: Utgravning av skadet gravhaug på Nedre Fisknes, Steinkjer, Nord-Trøndelag.
7. Jonsson, Birgitta: Undersøkelse av skjelettgrav etc. på Skei, Dønna, Nordland.

1974

1. Farbregd, Oddmund: To nordtrønderske båtgraver. Lø, Steinkjer 1969. Haug, Verdal 1970.
2. Bruen Olsen, Asle: Utgravning av gravhaug på Hynne, Levanger, Nord-Trøndelag.
3. Farbregd, O., Marstrander, S., Torgersen, J.: Bronsealders skjelettfunn på Sund, Inderøy, Nord-Trøndelag, på bakgrunn av andre bronsealdersfunn.
4. Pettersen, Kristian: Kartlegging av fornminneområde på Hesstun, Vevelstad, Nordland.
5. Alterskjær, Kurt: Ulvåvassdraget 1974. Rauma, Møre og Romsdal. Arkeologisk forprosjekt.
6. Alterskjær, Kurt: Mohalsen 1974. Vega, Nordland. Utgravning av steinalderboplass.
7. Løken, Trond: Utgravning på gravfelt ved Løvik, Aukra, Møre og Romsdal.
8. Bakka, E. og Gaustad, F.: Helleristningsundersøkelser i Beitstad, Steinkjer, Nord-Trøndelag.

1975

1. Pettersen, Kristian: Utgravning av steinalderlokaliteter på Stabblandet, Tustna, Møre og Romsdal.
2. Alterskjær, K. og Pettersen, K.: Utgravning av steinalderlokalitet på Ulset, Tingvoll, Møre og Romsdal.

1976

1. Pettersen, K., Scheen, R.: Fortsatte utgravninger på gravfeltet ved Ingridsteinen, Løvik, Møre og Romsdal.

1977

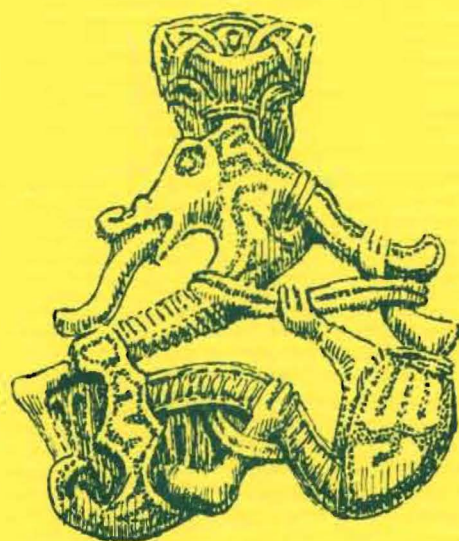
1. Farbregd, Oddmund: Utgraving av romartids gravhaug på Kvello, Verdal, Nord-Trøndelag 1969-70.

1978

1. Alsvik, Anne Stalsberg: Skjelettgrav fra 4 årh. e.Kr. på Tommeide, Tomma, Nordland.

1980

- Wik, Birgitta: Båtgrav fra vikingtid. Fagertun av Hesstun, Vevelstad, Nordland.

ISBN 82-7126-232-7
ISSN 0332-8546